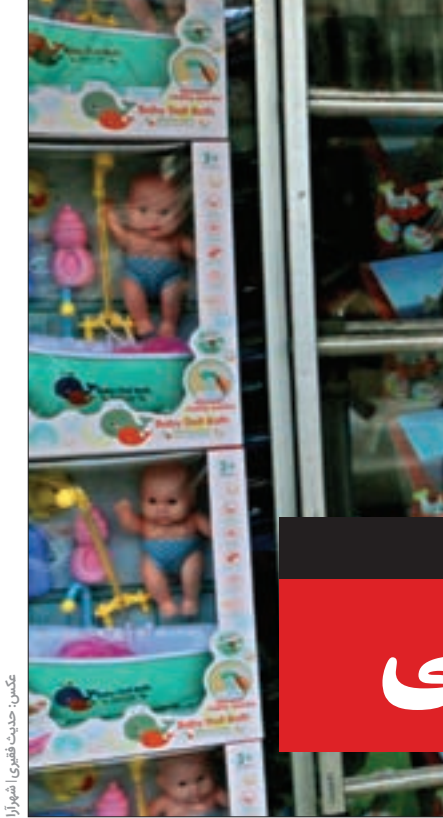

به افتخار بانوان پرافتخار شهرمان

امروز چشم‌تان را به یک بسته خبری در حوزه بانوان شهرمان روشن می‌کنیم تا در این سوز و سرما، گرمایش دل‌هایتان شود. جانمان برایتان بگوید که شمار بانوان عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در پانزده سال گذشته سه برابر شده است. اکنون عدد و رقمش را هم تقدیم می‌کنیم: تا سال ۱۳۸۵ مشهد فقط ۱۸۱ عضو هیئت علمی در دانشگاه علوم پزشکی داشت، اما باتلاش و پشتکار بانوان، این عدد اکنون به ۵۹۷ نفر رسیده است و بنا به گفته مشاور رئیس دانشگاه علوم پزشکی مشهد، بانوان ۴۰ درصد صندلی‌های هیئت‌های علمی این دانشگاه را به خود اختصاص داده‌اند.

افزایش آمار استاد تمامی بانوان چشم‌روشنی دیگری است که به‌عرض مبارکتان می‌رسانیم. بانوان استاد تمام دانشگاه علوم پزشکی مشهد در پانزده سال گذشته رشد بیش از شش برابری داشته‌اند و تعدادشان از ۱۳ به ۸۵ نفر افزایش یافته که افتخاری دیگر برای بانوان شهرمان است. و اما آخرین چشم‌روشنی را هم بگوییم و شما را به خدا بسپاریم. سه نفر از اعضای بانوان هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد پرچم ایران را در جهان بالا برده‌اند. بنا بر اعلام دانشگاه علوم پزشکی مشهد، بی‌بی‌مرجان رضوی، مونا علی‌پلندی و صغری مهری جزو دانشمندان یک درصد پراستاد برتر جهان هستند.

عکس: حدیث افشاری/شهرآرا

نگاهی به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی روز عشق!

ولنتاین و عشق‌های پوشالی

گزارش روز

این روزها دیگر کمتر کسی از کوچک و بزرگ پیدا می‌شود که نام ولنتاین به گوش نخورده باشد. نوجوان‌ها و جوان‌ها هم که نیاز به گفتن ندارد و مشتری پرو پا قرص ولنتاین هستند و روزهای پایانی بهمن که می‌شود، عده‌ای حتی جلوتر از بازار، اقلام آن را سراغ می‌گیرند. بازاریان هم کم‌نمی‌گذارند و فارغ از اینکه کسب و کارشان با ولنتاین مرتبط است یا نه، برای جلب مشتری از هیچ خلاقیتی دریغ نمی‌کنند. در این میان اما بزرگ‌ترها و مسئولان و کنش‌های متفاوتی دارند، برخی از روی رودریاستی با طرفداران ولنتاین همراه می‌شوند، برخی به شدت مخالف‌اند و در سطوح مدیریتی با آن برخورد می‌کنند و عده دیگر آن را در حد تبریک یا هدیه ساده قبول دارند یا معتقد به فرصت بودن آن هستند و... بین این شور و هیجان و هیاهوی ولنتاین جا دارد در هر سن یا حرفه و جایگاهی که هستیم، نگاهی به پیشینه و چرایی آن و نیز داشته‌های بومی خود بیندازیم. شاید یک بار برای همیشه بتوانیم تکلیف‌مان را با این رسم عاشقانه روشن کنیم.

پیشینه یک جشن بی‌سروته

در باره ولنتاین پیشینه مشخصی وجود ندارد، اما چنان که از بیشتر نقل‌ها برمی‌آید، اصالتی مسیحی دارد. در یکی از افسانه‌ها درباره نحوه شکل‌گیری آن آمده است: «امپراتور روم که معتقد بود مردان جنگجوی مجرد

به دلیل وابستگی نداشتن

به همسر و فرزند، عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند، ازدواج را برای

آن‌ها ممنوع اعلام کرده بود، اما در این بین کشیشی به نام «ولنتین» به صورت مخفیانه این پسران جنگجو را به عقد دختران محبوبشان در می‌آورد. «امپراتور روم نیز پس از آگاهی از این ماجرا و لنتین را به زندان می‌اندازد و در روز ۱۴ فوریه او را اعدام می‌کند،» برخی منابع نیز می‌گویند که این کشیش در زندان با دختر نابینا زندانبان آشنا

می‌شود و به‌خاطر عشق سرشار ولنتین بداو، بینایی دختر برمی‌گردد، به‌هر حال پس از اعدام ولنتین در روز ۱۴ فوریه، او در میان مسیحیان به‌عنوان نماد عشق شناخته می‌شود.

جشن قدیس ولنتاین توسط پاپ لازاریوس یکم در سال ۴۹۶ میلادی به افتخار سنت ولنتاین روم که در سال ۲۶۹ میلادی کشته شده بود، برگزار شد، اما در نوشته‌های جفری چاوسر آمده است که نخستین یادکرد روز ولنتاین با مفهوم عشق، به‌سده چهاردهم در انگلستان برمی‌گردد، جایی که اعتقاد بر این بود که ۱۴ فوریه روز جفت‌شدن پرندگان است. در این دوران مرسوم بود که عاشقان یادداشت‌های رمانتیک ردوبدل می‌کردند و یکدیگر را ولنتاین می‌نامیدند.

در انجمن انگلیکان و کلیسای لوتری، ولنتاین روز جشن رسمی است. بسیاری از بخش‌های کلیسای ارتدکس شرقی نیز روز ولنتاین را در ۲۶ ژوئیه به افتخار قدیس ولنتاین کشیش رومی و در ۳۰ ژوئیه جشن می‌گیرند. از سوی دیگر، در بیشتر کشورهای مسلمان،

معمولاً پرداختن به ولنتاین به دلیل بیگانگی و هم‌خوانی نداشتن با فرهنگ مسلمانان و ترویج روابط ناسالم پیش از ازدواج، ممنوع اعلام شده یا علیه آن پوشش‌های مردمی به‌راه افتاده است و خنجگان و مقامات نیز به آن انتقاد وارد کرده‌اند. برخی از علما نیز آن را رو که این رسمی رومی و مسیحی است، بزرگداشت آن را بدعت شمرده‌اند و حرام دانسته‌اند.

هدایا و حاشیه‌ها

امروزه نمادهای روز ولنتاین شامل اشکال مختلف مانند قلب و کیوت‌تر است. در بسیاری از کشورها هدیه‌دادن عروسک خرس قرمز و گل‌رز با شکلات رایج است. نکته درخور توجه این است که به‌ویژه در سال‌های اخیر، ولنتاین نه فقط در تقویم شقایق، بلکه در تقویم کسبه و تاجران نیز روزی بسیار مهم به شمار می‌رود، تا جایی که در بازار به تجارتی

پرسود شناخته شده و این بهره‌گیری اقتصادی از ولنتاین وجهه آن را حتی نزد برخی طرف‌دارانش خدشه‌دار کرده است. گردش مالی هدایا و هزینه‌هایی که برای روز ولنتاین در سال ۲۰۱۹ میلادی

در آمریکا پرداخت شد، رقمی بیش از ۲۰ میلیارد دلار بود. از این رو گروهی روز ولنتاین را به‌علت ترویج مصرف‌گرایی تقبیح می‌کنند و آن را «جشنی برای سرمایه‌داری، برای کسب سود می‌دانند. برخی دیگر جنبش‌هایی با عنوان جنبش ضدولنتاین گرای ایجاد کرده‌اند و افراد را به اهدای هدایای ارزان‌پارا یگان تشویق می‌کنند. در کشور ما نیز معمولاً ولنتاین مظهر تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی شده است و جوانان بیش از آنکه به ارزش محبت بپردازند، به ارزش مادی هدایا توجه می‌کنند.

ولنتاین از نگاه اسلام

اصل هدیه‌دادن و محبت‌ورزیدن از نظر اسلام بسیار پسندیده است، اما مشکل از آنجا شروع می‌شود که ولنتاین با ریشه غربی و بیگانه‌اش بهانه‌ای برای ترویج ابراز علاقه‌های نامشروع بین دختران و

پسران و شکستن قبح ارتباط با نامحرم

و دیگر آسیب‌های فرهنگی شده است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود حتی در حد تبریک گفتن و هدیه‌دادن به همسر شرعی نیز به آن توجه نشود، چنان‌که رهبر معظم انقلاب در پاسخ استفتائی درباره بزرگداشت ولنتاین می‌فرماید: «در صورتی که مستلزم مفسده یا ترویج فرهنگ باطل غربی گردد، جایز نیست،» آیت‌...العلظمی مکارم‌شیرازی نیز معتقد است: «در صورتی که از این فرصت به‌عنوان ابراز عشق و علاقه به نامحرمی استفاده شود، کار حرامی است و حتی در مورد افراد محارم نیز چون یک فرهنگ غربی است، کار خوبی نمی‌باشد.»

ولنتاین در ایران

مطالعات تا پارسال نشان می‌دهد که حدود ۶۰ درصد جوانان ایرانی به ولنتاین اهمیت می‌دهند، اما به نظر می‌رسد بیشترشان فارغ از ریشه و فلسفه این روز، به دنبال بهانه‌ای برای شادی یا پرداختن به روابط عاطفی به‌عنوان نیازی فطری و طبیعی هستند. برخی جامعه‌شناسان در این باره معتقدند: «هر جامعه‌ای درباره نیازی که پاسخ بومی و داخلی نداشته باشد، از جوامع دیگر وام می‌گیرد. این وام‌گیری اول یک دوره مخفی را می‌گذراند و بعد کم‌کم جای خود را پیدا می‌کند.» اما سؤال اینجاست که در جامعه ایران با تمدن دوهزارساله‌ای که مهد مراسم‌ها و آیین‌ها با موضوع‌ها و مناسبت‌های گوناگون بوده است، پاسخ بومی به‌روز عشق وجود ندارد؟

شاید به دنبال همین تضاد آشکار، در ایران از سال ۱۳۸۹ تولید انواع پوستر، بروشور، جعبه و کارت‌های تبلیغاتی با نمادهای قلب، نیم‌قلب، گل‌رز قرمز به مناسبت روز ولنتاین و هرگونه فعالیتی مبنی بر اطلاع‌رسانی در این روز ممنوع شد

و در بهمن ۱۳۹۸ نیز رئیس اتحادیه صنف خرازی فروشان اعلام کرد به دستور اداره نظارت بر اماکن عمومی تا اطلاع ثانوی خریدوفروش برخی بادکنک‌های خاص (به شکل قلب) ممنوع است.

با وجود این، در دهه گذشته همواره شاهد عرضه و خرید کالا‌های مرتبط با ولنتاین در بازار بوده‌ایم. درواقع می‌توان گفت بازاریان باتوجه به ضعف نظارت‌ها، بیش از مسائل فرهنگی ولنتاین و ممنوعیت‌های رسمی، به فکر سود و کسب و کارشان هستند. یکی از کسبه مشهد در این باره می‌گوید: «وقتی پلیس اداره اماکن اعلام می‌کنند کالا‌های مرتبط با ولنتاین نباید فروخته شود، بیشتر در مقام تهدیدند و کارشان چندان به مقابله با مغازه‌دارها و جمع‌آوری کالاها یشان کشیده نمی‌شود.»

بد نیست بدانید در کشورهایی (بعضا مسلمان هم نیستند) مانند مالزی، عربستان سعودی، اندونزی، پاکستان، ایالت «بلغرود» روسیه و نیز هندوهای استان «اورپسا» برگزاری جشن ولنتاین ممنوع است.

یک سال انتظار برای

فروش ولنتاین

محمد، کاسب جوان مجتمعی تجاری در شهرک غرب مشهد که حدود هشت سال سابقه فروش لوازم کادویی دارد و این روزها در مغازه کوچکش جای سوزن انداختن نیست، از انتظار یک‌ساله کسبه برای رسیدن ولنتاین و فروش عالی این ایام می‌گوید: «از حدود ۱۰ روز مانده به ولنتاین تا دوسه روز پس از آن اقلام و جعبه‌های مخصوص آن را می‌آوریم که هم داخلی و هم خارجی هستند و بسیار با استقبال همراه می‌شوند. میزان فروشمان در ایام ولنتاین گاهی از فروش

عید نوروز هم بیشتر است.»

ولنتاین بسیار به شما نزدیک است

یک جوان خوش‌ذوق هم با اینکه فروشگاه عطرش در حاشیه دوسه متری لابی مجتمع خلاصه شده، به گفته خودش ایستگاه ولنتاین به راه انداخته است، با دست‌نوشته زیبایی روی شومیز کنار پاچال که: «خرافات بی‌نیست؟ و... عطر جدایی نمی‌آره. من تضمین می‌کنم...» ولنتاین بسیار به شما نزدیک است...» حسابی توجه مشتری‌ان را به خود جلب کرده است.

کاهش قدرت خرید مردم، خرید ولنتاین راهم کاهش داده است

در این میان محمدرضا، دیگر کاسب مشهدی که عروسک‌فروشی کوچکش در حاشیه خیابان شش‌سالی می‌شود میزبان اقلام ولنتاین است، برخلاف دیگران از کاهش خرید مشتریان برای ولنتاین گلایه دارد: «ولنتاین هم مثل دیگر مناسبت‌ها، بهانه‌ای برای جلب مشتری است. به همین دلیل در این ایام حتی سوپرمارکت‌ها و قنادی‌ها هم اقلام آن را می‌فروشند، اما در این بین با اینکه مشتری وارد مغازه می‌شود، قدرت خرید

ندارد. درواقع افزایش قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید مردم، روی فروش ولنتاین نیز تأثیر گذاشته است، تا جایی که هر سال حسرت فروش پارسال را می‌خوریم. یکی از مشتریانم که از منطقه امامت هرسال پنجاه بسته می‌برد، امروز برای هر شعبه اش فقط چهار عدد سفارش داد. سال‌های قبل اقلام ولنتاین را باوانت می‌آوردیم، اما حالا با سواری. این درحالی است که در فروشگاه ما کف قیمت بسته‌های ولنتاین برخلاف مناطق غرب مشهد که از بیش از یک میلیون تومان شروع می‌شود، ۳۰۰ هزار تومان است، او همچنین با بیان اینکه عروسک خرس قرمز پای ثابت فروش‌های ولنتاین است، از خاطره جالبش در این باره می‌گوید: «در میان مشتریان ثابتی که بیش از این برای ولنتاین داشتم، یکی از آقایان هرسال که می‌آمد، نه تنها برای همسر، بلکه برای دخترانش هم هر کدام یک خرس می‌خرید. در کل آقایان نسبت به خانم‌ها هنگام خرید ولنتاین توجه چندانی به قیمت ندارند.»

روز ازدواج حضرت علی(ع) و حضرت فاطمه(ع)

ایران به عنوان کشوری اسلامی، روز عشقی دارد که مصادف با اول ذی‌الحجه و روز ازدواج حضرت علی(ع) و حضرت فاطمه(ع) است. در پایان باید گفت روزهای ملی عشق ایرانی اسلامی که هم برگرفته از سنت و فرهنگ بومی ماست و هم دارای هویت و پیشینه مشخص و سازنده، به‌روز عشق وارداتی ارجحیت دارد و بهتر است داستان ولنتاین را برای کسانی بگذاریم که در اثر فقر هویتی و فرهنگی، آن را نشانه رشد و بالندگی خود می‌دانند و از عشق‌ورزی حلال به همسر و فرزند و... غافل هستند.

چشم‌تان روشن

خبرهایی که حال دلمان را خوب می‌کند
برای ما ارسال کنید

به قول قدیمی‌ها، آدمیزاد به امید زنده‌است. برای امیدواری بهانه که هیچ، دلیل‌ها هم فراوان‌اند. می‌گویید نه؟ کافی است هر روز به چشم‌تان روشن، سری بزنید و به‌خبر خوشی که از میان انبوه خبرهای خوب هر روز انتخاب کرده‌ایم، نگاهی بیندازید. کوچک یا بزرگ، فرقی نمی‌کند، اگر شما هم خبر خوشی دارید، با ما در میان بگذارید تا با کمک همدیگر، حس خوب زندگی را با هم‌شهریانمان به اشتراک بگذاریم. راه ارتباطی‌مان، مستقیم و نزدیک است. کافی است به شماره ۰۹۱۵۸۲۳۴۹۶۴ پیامک بدهید تا در کوتاه‌ترین زمان با شما تماس بگیریم و چشم مردم را به‌خبر خوش‌تان روشن کنیم.

گفت‌وگو

رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی در گفت‌وگو با شهرآرا:

پاسخگویی بموقع فرهنگ بومی به نیازهای جوانان ضروری است

شریعتی

از دیدگاه صاحب‌نظران بهترین راه رویارویی با سنت‌های وارداتی آسیب‌زا مانند ولنتاین، تقویت هویت ارزشی نسل جوان و آماهدگی و پویایی فرهنگ بومی در پاسخگویی بموقع به نیازهای آنان است. دکتر غلامرضا حسینی، جامعه‌شناس و رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، در این باره معتقد است: «امروزه ولنتاین سنتی با پیشینه تاریخی نامعلوم برای ابراز عشق و دوست‌داشتن در جامعه جهانی شناخته شده است. در فرهنگ ایرانی اسلامی ما هم دوست‌داشتن ارزش به‌شمار می‌رود و تا اینجا نقدی به آن وارد نیست، اما مشکل اینجاست که این سبک عشق‌ورزی یا بزرگداشت ولنتاین، با هویت ایرانی ما سنخیتی ندارد و با اینکه معادل این گونه‌جشن‌ها یا آیین‌ها را در کشور و فرهنگ بومی خود کم نداریم، ولنتاین تحت‌تأثیر القانات رسانه‌ای بیشتر ترویج شده و جا افتاده است. از سوی دیگر، هیجان‌های دوره جوانی و نوجوانی جذابیت آن را برای جوانان دوجن‌دان می‌کند، هرچند در کشورهای مبدأ این سنت، ولنتاین مختص جوانان یازن و مرد نیست و میان اعضای خانواده یا دوستان نیز رواج دارد.»

ولنتاین در فرهنگ بومی ما مردود است

رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی با تأکید بر اینکه هر الگوی رفتاری نگرشی که با ارزش‌های بومی جامعه تناسب نداشته یا مغایرت داشته باشد، باعث صدمه‌زدن به فرهنگ جامعه می‌شود، بیان می‌کند: «آنچه باعث رد ولنتاین در جامعه ایرانی می‌شود، صدمه‌زدن به ارزش‌های بنیادین فرهنگی از طریق رواج روابط ناسالم افراد خارج از چارچوب نظام فرهنگی، تجمل‌گرایی، چشم‌وهم‌چشمی و رفتارهای غیردینی و غیرعرفی است که آسیب‌پذیری فرهنگی ما را افزایش می‌دهد. ولنتاین حتی در روابط همسران نیز با افزایش انتظارات غیرمنطقی مشکل آفرین شده است، تا حدی که نپذیرداختن به آن عیب و ایراد تلقی می‌شود و به‌ویژه خانم‌ها تصور می‌کنند که اگر همسرشان ولنتاین را فراموش کند یا به آن توجهی نداشته باشد، نشانه بی‌محتبی و بی‌علاقگی است.»

رواج روابط ناسالم در سایه چشم‌وهم‌چشمی

به‌باور این جامعه‌شناس، برخلاف تصور برخی، موضوع‌های فرهنگی که به‌صورت خودبه‌خودی و غیرآگاهانه منتقل می‌شود، اشاعه فرهنگی نام دارد، نه تبادل فرهنگی. درمبادله فرهنگی، هر دو طرف آگاهانه به تبادل اقدام می‌کنند، مانند نمایشگاه کتاب یا برنامه‌های رایزن‌های فرهنگی که برنامه‌ریزی شده است و آورده مثبت دارد. درحالی‌که در اشاعه، هم موارد مثبت و هم منفی قابل انتقال است و در صورت تداوم ممکن است به‌تأیج فرهنگ منجر شود که در آن قصد یکی از دوطرف، تخریب و نابودی فرهنگ دیگری است. چنان‌که اشاره شد، اشاعه فرهنگی همیشه مخرب نیست و باتوجه به حاشیه‌ها و پیامدهایی که ایجاد می‌کند، می‌تواند مخرب یا سازنده باشد، درست مانند ولنتاین که هدایایی که به این مناسبت تهیه می‌شود، جنبه تجملی و چشم‌وهم‌چشمی پیدا کرده و باعث رواج روابط ناسالم میان جوانان شده است که به ارزش‌های جامعه لطمه می‌زند.

راهکارهای رویارویی با سنت‌های غیربومی مخرب

دکتر حسینی درباره راهکارهای رویارویی با سنت‌های غیربومی مخرب می‌گوید: «سنت‌های غربی مانند ولنتاین، در فرایند جهانی‌شدن روز به‌روز در حال رسوخ بیشتر در جوامع است و تقویت جشن‌های سالم بومی و پاسخگویی بموقع آن‌ها به نیازهای جوانان، بهترین راه رویارویی با آن است. زیرا باتوجه به اینکه کمتر خواهد شد، همچنین معرفی آسیب‌ها، قرار ندارد، مستقیم قابل حذف نیستند و باید با همان روش فرهنگی به آن‌ها پاسخ داد. در این راستا اگر رسانه‌ها و نهادهای فرهنگ‌سازی حتی بزرگ‌ترها در خانواده، مراسم جایگزین برای ولنتاین در سال معرفی‌کنند، به‌مرور اهمیت این سنت غربی در جامعه کمتر خواهد شد. همچنین معرفی آسیب‌ها، حاشیه‌ها و تبعات ولنتاین برای نسل جوان و تقویت تعهد اجتماعی و هویت ارزشی آن‌ها می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد.»